

Areál bývalé tiskárny Severografia v Liberci - architektonické řešení konverze brownfieldu

Zadání diplomové práce a komentář k úkolu

Tématem diplomové práce je konverze areálu v centru Liberce, počínaje budovou barokní manufaktury, barokními domy orientovanými do ulice 8. března až po vícepodlažní skeletové průmyslové haly v zadní části areálu. Návrh musí vycházet z analýzy stávajícího stavu objektů, jejich konstrukcí a původních detailů. Tato analýza zhodnocení stavu bude zásadní pro míru zásahů do stávajícího komplexu, ať už se bude jednat o demolice nebo doplnění novými objekty. Program vychází z orientačního zadání soukromého investora, celý areál by měl mít tři základní funkce:

- centrum kreativních a uměleckých průmyslů, tvůrčí ateliéry (cca 8 – 10 větších ateliérů pro konkrétní umělce), konferenční a přednáškové prostory, výstavní a prodejní plochy, knihovna
- bydlení (loftové netradiční formy bydlení v centru města), bydlení pro hostující umělce a frekventanty uměleckých aktivit
- restaurace, kavárny, kluby, apod., vybavenost pro volný čas (wellnes, bazén, posilovny, apod.)

Komentář k řešení

V úvodní velmi rozsáhlé analytické části práce autorka podrobně rozebírá různé pohledy na celý areál. Představuje historický vývoj, postupné budování areálu od původní barokní manufaktury, pozdější doplňování novými objekty a zastavování celého území až k současnému stavu. Tyto proměny a vývoj dokumentuje v časové ose, doprovází to množství plánků a dobových fotografií. Zdůrazňuje význam místa, jeho polohu v centru města. Vše je doplněno analýzou závěrů stavebně historického průzkumu a zásad pro obnovu, pochopení těchto podkladů bylo nezbytné pro stanovení konceptu, základní idee návrhu, vstupu do historických objektů, pochopení jejich kvalit a stanovení míry možných zásahů, míry případného bourání a doplňování původní struktury. Výsledkem této poznávací části je uvědomění, že stávající areál je velmi složitý komplex vzájemně propojených stavebních celků různého stáří, kvality a stavu konstrukcí, do kterého lze vstupovat novými architektonickými zásahy nejen s pokorou, ale i s novými soudobými architektonickými prvky.

Na základě hodnocení potenciálu areálu z hlediska pozitiv a negativ vznikl koncept, základní idea, založená na zpřístupnění celého areálu a propojení s městem, vytvoření světa vnitřních dvorů různého měřítka a atmosféry a jejich vzájemného propojení. Vytvořením vnitřní komunikace souběžné s ulicí 8. března, na kterou jsou navěšeny volné dvorky a vstupy do jednotlivých částí areálu, vzniká jasně orientovaný a přehledný veřejný prostor. Uvolnění tohoto prostoru a propojení částí areálu je podmíněno demolicí některých dodatečných přístaveb. Dalším zásadním prvkem konceptu je důsledná rekonstrukce a revitalizace stávajících budov založená na očištění od přestaveb a pozdějších stavebních úprav, kdy nové zásahy budou vycházet z konstrukční podstaty objektů. A třetím principem konceptu je doplnění areálu novými hmotami, novými objekty, jako je multifunkční sál a zejména nový stavební prvek nástavby nad stávajícími objekty, který má sjednotit hmotově celý areál, ukončit, stanovit výškové hranice a prosadit se jako další nová dominanta města.

Urbanistické zapojení areálu do městské struktury je podpořeno uvolněním do ulice 8. března, odkud jsou nově navrženy vstupy a vnitřní dvory jsou s ulicí propojeny jak fakticky tak opticky. Pro členění areálu a jeho orientaci v něm je zásadní uvolnění parteru od některých dostaveb, vytvoření soustavy různě velkých, navzájem propojených veřejných prostorů s různou atmosférou a měřítkem. Toto nové prostředí se svým charakterem odkazuje na podobnou atmosféru berlínských Hackesche Hofe. Současně je to místo, odkud jsou vstupy do jednotlivých částí a provozů areálu.

Dispoziční řešení vychází z požadavků stavebního programu, který formuloval investor. Zásadní je členění areálu na 3 funkční celky, prostory pro veřejnost (restaurace, kavárny, obchody, knihovna, přednáškový sál a multifunkční sál), prostory permanentního kulturního festivalu

(ateliéry, dílny, výstavní prostory) a prostory pro bydlení (jak klasické byty, tak byty loftové a ubytování hotelového typu určené zejména pro frekventanty uměleckých akcí). Tyto provozy jsou logicky situovány v návaznosti na veřejné prostory v parteru a současně podle možnosti jsou využity a adaptovány stávající objekty. Současně při všech zásazích byly maximálně respektovány stávající konstrukce a detaily z různých historických období. Řešení jednotlivých podlaží je přehledné, stávající prostory jsou logicky doplněny novými vertikálními komunikacemi a jednotlivé provozy nově propojeny. Podstatné pro návrh je vložení nových objemů do stávající struktury, především hmoty multifunkčního sálu a završení celé kompozice nástavbou prstence, zdánlivě levitujícího kvádru s ateliéry a volno časovými aktivitami. Nástavba není kompaktní, je prořezána atrií, kterými se otevírá na stávající střechy a to je další svět vnitřních dvorků.

Architektonický výraz celého areálu je založen na symbióze stávajících objektů, s jejich rozmanitostí a specifickým výrazem a nových architektonických vstupů jako je hmota multifunkčního sálu, válcová věž schodiště a zejména završující hmota prstence, která celý komplex spojuje a ukončuje. Fasáda prstence se prosazuje svou lehkostí a průzračností v kontrastu s pevnými bloky původních staveb. Architektonický detail řešící fasádu prstence by vyžadoval některé konstrukční úpravy, architektonickému záměru neodpovídá kombinace plechu a polykarbonátu. Otázkou je eventuální potřeba stínění, jak by se projevilo na fasádě. Jedinečná poloha nad městem možná volá spíše po otevření prstence výhledům než neutrálnímu výrazu polykarbonátu.

Fasády historických objektů jsou důsledně rekonstruovány včetně oken a dekorativních prvků. Z dokumentace není zřejmé, jaká bude barevnost fasád a výplní otvorů, zejména zda bývalé tovární budovy budou barevně sjednoceny nebo jednotlivé bloky odlišeny? A jaký je předpoklad řešení fasád barokních domů v ulici 8.března?

Průběh práce a hodnocení

Kateřina Skotálková si pro svůj diplomní projekt vybrala velmi náročné zadání, které předpokládalo důkladné studium dostupných podkladů stávajícího stavu a pochopení historických a stavebně technických souvislostí. Na svém diplomním projektu pracovala s velkým úsilím, se zdravou pokorou k historickému odkazu, s jasným konceptem a současně s novými architektonickými vstupy, které areál doplňují a přinášejí zásadní novou kvalitu. Dokumentace je přehledná, podrobně zpracovaná, detailní je zpracování půdorysů a nadstandardní množství řezů, které umožňují pochopit míru a podstatu zásahů jak do stávajícího areálu, tak vložení nových objektů. Diplomní projekt Kateřiny Skotálkové přijímám k obhajobě, cením si jeho komplexnosti, rozsahu a autorčina zaujetí a navrhuji hodnocení:

A - výborně